

22 מרץ 2020

לכבוד

מר בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל

עו"ד ד"ר אביחי מנדלבלויט, היועץ המשפטי לממשלה

מכובדינו,

הנדון: תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש - הגבלת פעילות), התש"ף-2020 - פעילות עיתונאית בעת חירום

1. אנו מעריכים מאד ומודים לכם על עבודתכם המאומצת בימים מורכבים אלה לטובת כלל אזרחי מדינת ישראל. בכל זאת, אנו מוצאים לנכון לפנות אליכם בשל נוסח תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש - הגבלת פעילות), התש"ף-2020 שפורסם ברשומות ביום 21.3.2020.

2. בסעיף 2 לתקנות אלו הוגדר כי אין לצאת ממקום מגורים או ממקום שהייה קבוע אחר למרחב הציבורי אלא לאחת מהפעולות או המטרות שנמנו שם ובהן הגעה של עובד למקום עבודה, וחזרה ממנו; הצטיידות במזון, תרופות ומוצרים חיוניים וקבלת שירותים חיוניים; קבלת שירות רפואי; תרומת דם; הפגנה; הליך משפטי; הגעה לכנסת; לצורך טיפול במסגרת רווחה; לפעילות ספורט של עד שני אנשים, ככל האפשר קבועים, או אנשים הגרים באותו מקום; יציאה ממקום מגורים, של יחיד או של אנשים הגרים באותו מקום, לזמן קצר ולמקום בקרבת מקום המגורים; יציאה לטקס דתי ובכלל זה לחתונה או להלוויה

וכן יציאה לתפילה ויציאה לטבילה במקווה; יציאה לצורך סיוע לאדם אחר שיש לו בעיה רפואית או קושי אחר הדורש תמיכה; וכן יציאה לצורך חיוני שאינו מפורט במפורש בסעיפי התקנה הקודמים.

3. עניין מסוים, חשוב ומהותי נפקד מאזכור מפורש בנוסח תקנות אלו והוא נוגע **להשתתפות במשימה עיתונאית או בסיקור עיתונאי**. עיתונאים אינם רק יוצאים ובאים מביתם אל מקום עבודתם וחוזרים ממנו, אלא מגיעים לכל מקום שיש עניין ציבורי שישדרו ממנו, יסקרו אותו, יבדקו את הנוגע אליו וכיוצא בכך.

4. אין להפריז בחשיבות האזכור המפורש של עניין זה. בצד קיומה של מערכת משפט ומשטר פעילה ומתפקדת (כגון הליכים משפטיים, הפגנות, הגע לכנסת) – ראוי לקבוע במפורש כי גם (ובמיוחד) בעת הזו של אי ודאות פוליטית, פרלמנטרית, בריאותית וציבורית – תימשך בסדרה גם המלאכה העיתונאית העצמאית ההכרחית לקיום השיח הציבורי והעברת מידע לציבור.

5. נזכיר את דברי כבוד השופט מלצר (כתוארו אז) בעניין פסק הדין שניתן בדנג"צ 1525/17 טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו ואח' בפסקה 3:

" זכויות אלו (חופש העיתונות וחופש הביטוי) מוגנות – כזכויות חוקתיות".

6. יפים לעניין זה גם דברים שקבע כבוד הנשיא (בדימוס) אשר גרוניס בדנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דייין-אורבך, בפסקאות 52-53:

"... לענייננו, די אם אזכיר כי חופש העיתונות מגלם בתוכו לא רק את זכותו של העיתונאי, אלא גם את זכותו של כל פרט ופרט בחברה ליהנות מפירותיה של עבודת העיתונות ואת אינטרס הציבור בעצם קיומה. על האינטרס החברתי בדבר קיומם של עיתונות חופשית וסיקור פתוח כבר נכתב כי: "אינטרס זה אינו של העיתונאים, של רשתות הטלוויזיה והרדיו, של העיתונים או של סוכנויות הידיעות בלבד; זהו אינטרס ציבורי כללי, המשרת בין היתר – נוסף על ההגשמה העצמית של המבקשים להתבטא – גם את גילוי האמת, את ההליך הדמוקרטי ואת היציבות החברתית" (בג"ץ 5627/02 סייף נ' לשכת העיתונות הממשלתית, פ"ד נח(5) 70, 76 (2004))."

7. נביא לסיכום גם את דבריו של כבוד הנשיא (בדימוס) מאיר שמגר בב"ש 298/86 בן ציון ציטרין נ' בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין, בעמודים 358-359 על חשיבותה ותפקידה המרכזי של העיתונות בדמוקרטיה בכלל ובדמוקרטיה הישראלית בפרט:

"העיתונות היא גם זרועו הארוכה של הציבור, המופעלת לצורך איסוף המידע שידיעתו ופרסומו חיוניים לציבור, לצורך קיום משטר חברתי מתוקן, חרות ביטוי וממשל תקין. כאמור בע"א 723/74 הנ"ל, כלי-התקשורת הם גורמים המסייעים בעיצוב דעתו של האזרח ומאפשרים לו שקילה ובחירה חפשיים, תוך ידיעה של המתהווה ותוך יכולת להעריך טיבו וטבעו של כל אירוע, כל הצעה וכל דבר ביקורת".

8. משכך – ראוי לטעמנו לפעול לתיקון התקנות כך שיובהר במפורש כי השתתפות במשימה עיתונאית או בסיקור עיתונאי גם הן פעולות ומטרות שיש להחריגן מאיסור היציאה ממקום המגורים. הותרת המצב על כנו, עלולה להוות פתח בלתי רצוי, בלשון המעטה, להגבלה (גם אם בתום לב ותוך פרשנות שגויה של תכלית התקנות, שלא לדבר על פעולה מכוונת) על פעילותם של עיתונאים ואחרים הקשורים למשימות עיתונאיות, לסיקור העיתונאי (גם כפרשנים, מומחים ומסקרים) ולמניעת קיומה של תקשורת חופשית – דווקא בימים מאתגרים ועתירי משבר אלו.

9. נודה על התייחסות לאמור במכתבנו. אנו עומדים לרשותכם בכל עניין.

בברכה,

ד"ר תהילה שוורץ-אלטשולר, עמיתה בכירה וראשת התכנית לדמוקרטיה בעידן המידע, המכון הישראלי לדמוקרטיה

עו"ד אלעד מן, היועץ המשפטי, הצלחה – לקידום חברה הוגנת (ע"ר)